

Notat

Grundnotat

Forslag til Rådets beslutning om særprogrammet "Mennesker" til gennemførelse af Det Europæiske Fællesskabs syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013)

KOM(2005) 442 endelig - (2005/0187 (CNS))

Resumé

Kommissionens forslag vedrørende tilrettelæggelsen af Fællesskabets forskningssamarbejde inden for det syvende rammeprogram for forskning dækker perioden 2007-2013. Målsætningen for forslaget om syvende rammeprogram er at videreføre og styrke målsætningen fra det sjette rammeprogram om realiseringen af det europæiske forskningsrum samt at medvirke til, at EU bliver bedre til at udnytte sin videnbase, opnå teknologisk lederskab og øge synligheden omkring europæisk forskning. Rammeprogrammet foreslås opbygget over en struktur bestående af fire overordnede komponenter: "Samarbejde", "Idéer", "Mennesker" og "Kapacitet" samt et særprogram om de ikke nukleare aktiviteter ved Det Fælles Forskningscenter.

Særprogrammet "Mennesker" skal medvirke til at sikre en kvalitativ og kvantitativ styrkelse af de menneskelige ressourcer inden for F&U i EU, stimulere folk til at gå i gang med og fortsætte en forskerkarriere samt tilskynde forskerne til at blive i EU og tiltrække de bedste hjerner til EU. Det samlede budget for særprogrammet er 7.129 mio. EUR. Der vil blive ydet støtte til fem såkaldte Marie Curie aktiviteter.

1. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 6. april 2005 sit forslag til syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013) og syvende rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område (2007-2011) med henblik på behandling og vedtagelse i løbet af 2006.

Der blev i dette forslag fremlagt en struktur i form af fire særprogrammer – "Samarbejde", "Idéer", "Mennesker" og "Kapacitet" samt et særprogram om de ikke nukleare aktiviteter ved Det Fælles Forskningscenter. Forslagene til disse særprogrammer, herunder "Mennesker", blev oversendt til Rådet den 28. september 2005.

Forslagene er fremsat under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, afsnit XVIII, artikel 163-173, særlig artikel 166, stk. 3, angående rammeprogrammets iværksættelse ved hjælp af særprogrammer.

18. november 2005

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 60462
Dok-id 394353

Center for Analyse og Politik
Marie-Louise Mohr Jarlø
Telefon 3392 9711
Telefax 3312 4843
E-post mmj@vtu.dk

Vedtagelse i Rådet sker ved kvalificeret flertal og i fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet.

Et gennemgående træk ved særprogrammernes gennemførelse vil være, at mulighederne for aktioner på EU-plan til højnelse af forskningens kvalitet vil blive udnyttet fuldt ud, navnlig via EU-dækkende konkurrencer og strenge og uafhængige evalueringer af projektforslagene. Særprogrammernes gennemslagskraft vil blive forstærket ved sikring af komplementaritet med andre EU-politikker og –programmer, navnlig strukturfondene, uddannelsesprogrammerne og programmet for konkurrenceevne og innovation.

Kommissionen har ved udarbejdelsen af forslagene taget hensyn til synspunkter fra en række aktører, navnlig Europa-Parlamentet og Det Europæiske Råd. Endvidere er der taget hensyn til resultaterne af femårsevalueringen af rammeprogrammet (dele af 5. og 6. rammeprogram).

2. Forslagets indhold

Kommissionen foreslår, at beslutningen om **særprogrammet ”Mennesker”** tager udgangspunkt i otte artikler.

Artikel 1 fastsætter særprogrammets varighed til perioden 1. januar 2007 til 31. december 2013.

Artikel 2 angiver, at særprogrammet omfatter indsatsen for kvantitativ og kvalitativ styrkelse af det menneskelige potentiale inden for forskning og teknologi. Støtten til uddannelse og karriereudvikling for forskere sker gennem de såkaldte Marie Curie-aktiviteter, som vil fokusere på centrale aspekter af færdigheds- og karriereudviklingen med styrkede forbindelser til de nationale systemer.

Artikel 3 angiver bevillingsbehovet til at være 7.129 mio. EUR, hvoraf mindre end 6% afsættes til Kommissionens administrative udgifter.

Artikel 4 bestemmer, at alle forskningsaktiviteter skal gennemføres under overholdelse af grundlæggende etiske principper. Der angives forskningsområder og -aktiviteter, hvortil der ikke kan opnås støtte under programmet.

Artikel 5 indeholder oplysninger om finansieringsordninger samt at særprogrammet gennemføres i medfør af Reglerne for deltagelse og formidling.

Artikel 6 fastsætter, at Kommissionen udarbejder et arbejdsprogram til gennemførelse af særprogrammet med en mere detaljeret redegørelse for målene og de videnskabelige og teknologiske prioriteringer. Af arbejdsprogrammet vil også fremgå, hvilke kriterier der vil ligge til grund for udvælgelse af projekter.

Artikel 7 fastsætter, at Kommissionen er ansvarlig for særprogrammets gennemførelse. Procedurer for vedtagelse af arbejdsprogram og justering af budget er angivet.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Ifølge artikel 8 bistår Kommissionen af et udvalg bestående af repræsentanter fra medlemslandene, og som har Kommissionens repræsentant som formand.

Etiske aspekter

Gennemførelsen af programmet skal foregå under hensyn til grundlæggende etiske principper. Det sker på grundlag i Den europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og relevante FN-konventioner mv.

Det er en forudsætning for deltagelse i programmet, at national lovgivning skal overholdes ved deltagelse i EU-projekter.

Endelig henvises til, at der skal tages hensyn til indholdet af protokollen knyttet til EU-traktaten om dyrebeskyttelse og dyrevelfærd. EU-direktivet om beskyttelse af dyr, der anvendes ved dyreforsøg, finder ligeledes anvendelse.

De videnskabelige og teknologiske mål samt hovedlinjer for temaerne og aktionerne i særprogrammet.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Det overordnede strategiske mål for særprogrammet er at gøre Europa mere attraktivt for forskere for at styrke Europas kapacitet og præstationer inden for forskning og teknologisk udvikling og for at konsolidere og videreudvikle det europæiske forskningsrum.

De foreslåede fem aktiviteter skal imødekomme forskernes behov for uddannelse, mobilitet og karriereudvikling. Støtten er ikke forbeholdt bestemte fagområder, men kan tildeles på alle områder omfattet af traktaten. Aktiviteterne er i vidt omfang en videreførelse af Marie Curie-aktionerne i sjette rammeprogram, idet der dog lægges mere vægt på, at

- støtten skal have en kraftigere strukturerende effekt, eksempelvis ved indførelse af samfinansiering af regionale, nationale og internationale programmer,
- stimulere til aktiviteter på tværs af sektorer via erhvervslivets aktive deltagelse i alle aktionerne,
- den internationale dimension forstærkes og indgår i alle aktionerne.

Der vil blive ydet støtte til følgende fem Marie Curie-aktiviteter:

□ Grunduddannelse af forskere

Aktiviteten skal støtte grunduddannelsen af forskere, typisk de første fire år af en forskerkarriere. Støtten ydes til netværk af indbyrdes supplerende organisationer, herunder også private virksomheder, fra forskellige lande. Netværket bygges op omkring et fælles forskeruddannelsesprogram. Støtte kan ydes til rekruttering af forskere til uddannelsen, professorater eller tilsvarende stillinger i private virksomheder, samt konferencer og kurser.

□ Livslang uddannelse og karriereudvikling

Aktiviteten er rettet mod forskere med mindst fire års erfaring og har til formål at styrke den personlige kompetenceudvikling.

Støtte ydes i form af individuelle tværnationale stipendier inden for Europa eller som samfinansiering af regionale, nationale eller internationale programmer på området forskeruddannelse og karriereudvikling.

De programmer, der ansøger om samfinansiering, kan være såvel offentlige som private organisationer, der finansier og forvalter stipendieprogrammer. De to gennemførelsesformer vil i starten blive anvendt sideløbende. I løbet af rammeprogrammet vil der blive foretaget en vurdering af virkningerne af de to former, og på grundlag heraf vil det blive afgjort, hvordan resten af programmet skal gennemføres.

□ **Partnerskaber og forbindelser mellem erhvervslivet og den akademiske verden**

Aktiviteten har til formål at åbne og fremme dynamiske forbindelser mellem offentlige forskningsorganisationer og private kommercielle foretagender, herunder navnlig små og mellemstore virksomheder. Baseret på et længeresigtet samarbejdsprogram mellem parterne – fra mindst to medlemsstater eller associerede lande – kan der ydes støtte til udstationering, gæsteforskere, workshops og konferencer, samt mindre udstyr i forbindelse med små og mellemstore virksomheders deltagelse.

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

□ **Den internationale dimension**

Aktiviteten vedrører såvel europæiske forskeres karriereudvikling som udbygning af det internationale samarbejde via forskere fra tredjelande. Der kan bl.a. gives støtte til rejsestipendier ud af Europa, hjemrejse- og reintegrationsstipendier for europæiske forskere, modtagelsesstipendier til forskere fra tredjelande, samt visse partnerskabsaktiviteter mellem europæiske forskningsorganisationer og organisationer i lande omfattet af EU's naboskabspolitik eller med hvilke EU har aftaler om videnskabeligt og teknologisk samarbejde.

□ **Særlige foranstaltninger**

For at støtte etableringen af et virkeligt europæisk arbejdsmarked for forskere vil der blive iværksat et sammenhængende sæt ledsageforanstaltninger, der skal medvirke til at fjerne hindringer for mobilitet og styrke forskernes karriereudsigter i Europa.

3. Andre landes holdning

Andre landes holdning er ikke kendt, da forhandlingerne er endnu ikke påbegyndt.

4. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

5. Høring i Danmark

Forslaget blev sendt i bred høring med henblik på behandling på mødet i EF-specialudvalget den 14. november 2005. Ved høringsfristens udløb var der indkommet svar fra følgende:

Organisationer, forskningsråd, organisationer m.fl.

Aarhus Universitet (AU) udtrykker generel tilfredshed med budget og temaer. AU konstaterer med tilfredshed, at der lægges op til forenkling, klarhed og effektivitet i administrationen af særprogrammerne.

Akademikernes Centralorganisation (AC) finder, at forslaget indeholder mange positive elementer. Det anbefales, at der afsættes ressourcer til en nærmere analyse af forskernes rejse- og mobilitetsmønstre, der senere kunne danne grundlag for en handlingsplan for den fremtidige tilrettelæggelse af europæiske mobilitetsaktiviteter.

Danmarks Tekniske Universitet (DTU) finder, at EU's ønske om at gå ind i regionale, nationale og internationale programmer via medfinansiering er forståeligt, men fremhæver også, at det vil lægge yderligere pres på universiteternes i forvejen pressede muligheder for at finde den nødvendige egenfinansiering.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**

Dansk Industri (DI) støtter en videreførelse af Marie Curie-programmet, som foreslås udbygget, således at samarbejdet udvides til at omfatte såvel den enkelte post.doc. som vedkommendes forskningsinstitution.

Forskningscenter Risø støtter, at der gøres en særlig indsats for videndeling og forskermobilitet og understreger vigtigheden af at fastholde en strategisk europæisk forskningsindsats fuldt på højde med indsatsen uden for EU. Dermed sikres at programmerne er attraktive for de stærkeste miljøer, samt at grundlaget skabes for rekruttering af nye talenter.

Forskningsrådet for Sundhed og Sygdom (FSS) peger på at der skal en stærkere fælles indsats til, hvis programmet skal gøre en forskel i forhold til de nationale indsatser. Ligeledes foreslås, at budgettet for "Mennesker" øges ved at skære budgettet for "Samarbejde".

Koordinationsudvalget for forskning (KUF) støtter en videreføring og styrkelse af Marie Curie programmet og noterer med tilfredshed, at der afsættes flere midler til formålet samt skabes mulighed for uddannelsen og mobiliteten af unge forskere inden for de øvrige særprogrammer.

Landbrugsraadet opfordrer til, at det sikres, at der kan ydes støtte til længerevarende ansættelse af post-docs i virksomheder og forskningsinstitutioner. Endvidere finder raadet det afgørende, at "Marie Curie Industry Host Fellowships" genoplives, da det var en stor succes i femte rammeprogram.

6. Foreløbig dansk holdning

Danmark kan give fuld støtte til ideen om at gøre Europa mere attraktiv for de bedste forskere og er enig i behovet for at styrke forskerrekruttering, forskeruddannelse, forskermobilitet og forskeres karrieremuligheder. En af forudsætningerne for en vækst i Europa er, at der bliver uddannet flere forskere og

at der skabes bedre muligheder for mobilitet - ikke mindst inden for de nye teknologiske satsningsområder. Fra dansk side vil vi derfor arbejde for, at uddannelses- og mobilitetsaktiviteterne også indgår som en integreret del af de større forskningssatsninger under de tematiske programmer. På samme måde vil vi fra dansk side arbejde for at styrke uddannelses- og mobilitetsaktiviteterne på tværs af erhvervsliv og de offentligt finansierede forskningsinstitutioner.

7. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Kommissionen har foreslået, at EU-budgettet til særprogrammet ”Mennesker” bliver på 543,4 mio. EUR i 2007 stigende til 1.516,0 mio. EUR i 2013, således at det samlede budget for ”Mennesker” bliver på 7.128,6 mio. EUR, jf. tabel 1.

Tabel 1: Kommissionens forslag fordelt på år i mio. euro

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Total 2007-13
Marie Curie aktioner	543,4	696,4	845,8	1.009,8	1.176,4	1.338,9	1.516,0	7.128,6
I alt	543,4	696,4	845,8	1.009,8	1.176,4	1.338,9	1.516,0	7.128,6

Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling

Konsekvenserne for EU's budget vil afhænge af udfaldet af de generelle forhandlinger om de finansielle perspektiver for 2007-2013, som det 7. rammeprogram er en integreret del af.

Det kan ikke på nuværende tidspunkt vurderes, hvorvidt en gennemførelse af samfinansiering af regionale, nationale eller internationale mobilitetsprogrammer vil kunne medføre statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser. Den øvrige del af forslaget vurderes ikke at få sådanne konsekvenser.

8. Nærhed

Kommissionen anfører, at en økonomisk støtte på EU-plan gør det muligt at højne forskningens kvalitet og øge dens effektivitet i et omfang, som ikke kan nås på nationalt plan.

Regeringen støtter Kommissionens intentioner om et tættere samspil mellem EU's og medlemslandenes forskningsaktiviteter samt øget koordinering og samarbejde mellem medlemslandene.

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

9. Gældende dansk ret

Forslaget påvirker ikke gældende dansk ret.

10. Forelæggelse i Folketingets Europaudvalg

Særprogrammet ”Mennesker” under syvende rammeprogram har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Selve rammeprogrammet har været forelagt til orientering den 15. april forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 18. april 2005, den 3. juni forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 7. juni 2005 samt endelig den 7. oktober forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 11. oktober. Udvalget har modtaget grundnotat af 1. juni 2005 om forslaget til rammeprogrammet samt samlenotater af henholdsvis 5. april 2005, 24. maj 2005 og 28. september 2005.

**Ministeriet for Videnskab,
Teknologi og Udvikling**